

Det oväntade materialet som passar taket perfekt

Plåt- eller plastprodukter som sköter ventilationen har sedan en tid tillbaka varit en vattendelare i byggbranschen. Vi listar fördelarna och nackdelarna med plåt som material och berättar varför plast är bättre än sitt rykte.

Plåt- eller plastprodukter som sköter ventilationen har sedan en tid tillbaka varit en vattendelare i byggbranschen. Vissa tycker att fördelarna med plast övervinner plåt, medan andra tycker att plåt på taket är det enda rätta. VILPEs forsknings- och utvecklingsdirektör Veli-Pekka Lahti, som har mångårig erfarenhet av tak och takprodukter, tycker att debatten är skev.

- Plåt är ett utmärkt material när man bygger själva taket. Det är relativt billigt och hållbart och materialets fysikaliska egenskaper är goda. Plåt är ett styvt material och det går att använda också för större takytor. Plåttak är även en del av en fin byggtradition och hantverk. Man kan säga att plåttak är en del av vårt nordiska kulturarv, säger Lahti.

Även om plåt är ett bra takmaterial, är det inte alltid lätt att jobba med. Lahti betonar att när man jobbar med plåttak så måste man veta vad man gör.

- Det får absolut inte komma några skråmor i plåten eftersom också små skador kan leda till att plåten börjar rosta. Om plåt har börjat rosta måste rosten avlägsnas och produkten repareras. Inte sällan måste hela plåten bytas ut och det blir dyrt. Arbetssäkerheten måste också beaktas när man jobbar med till exempel tillbehörsprodukter i plåt som ska stå på taket. De väger mycket och när man lyfter upp dem på taket måste man vara försiktig så att ingen skadas, säger Lahti.

Lahti förklarar att även om han tycker att plåttak är jättebra, ser han ingen orsak att använda tillbehörsprodukter i plåt eftersom det finns bättre alternativ. Med tillbehörsprodukter menas frånluftshuvar, avloppsluftningar, takfläktar, genomföringar eller andra produkter som är en del av husets ventilation.

- Det finns inga byggtekniska fördelar med genomföringar och liknande produkter av plåt. Ibland kan det vara svårt att få plåtgenomföringar att fungera. Det finns hörn och vinklar, som man måste täta och varje produkt är ett unikt hantverk. Det är jättesvårt att standardisera plåtarbete. Det här är okej, så länge plåtslagaren är kunnig och erfaren och förstår svenska förhållanden och byggpraxis, säger Lahti.

”Plåttak är jättebra, men jag ser ingen orsak att använda tillbehörsprodukter i plåt. Det finns bättre alternativ.”

Många fördelar med plastprodukter på taket

Lahti förespråkar plast som material när man väljer tillbehörsprodukter på taket.

- Speciellt på flacka tak är vattentätheten a och o. Plast är ett kostnadseffektivt material och produktlösningar i plast har samma egenskaper som plåtlösningar. Plastprodukter är lättare att tillverka eftersom de enkelt kan formas för att passa sitt syfte. Man kan tillverka precis sådana genomföringar som ett takmaterial kräver och därmed blir produkten också vattensäker. Av samma anledningar blir plastprodukter också lättare att montera och de tekniska egenskaperna blir bättre, säger Lahti.

Men ser plastprodukter verkligen bra ut på ett plåttak?

- Ja, det gör de. Plastprodukter finns att få i olika kulörer som passar plåttak, och det finns genomföringar som passar taken både gällande färg och form. Jag lovar att ingen kommer att märka skillnad. Men det här förutsätter naturligtvis att produkterna är av god kvalitet. Är produkterna tillverkade av lågkvalitativ plast kommer det att se fullt ut, säger Lahti.

"Plastprodukter finns att få i olika kulörer som passar plåttak, och det finns genomföringar som passar taken både gällande färg och form."

Så avgör du om kvaliteten på plasten är bra

Lahti poängterar att det kan skilja stort på kvaliteten mellan olika plastproduktstillverkare. De viktigaste egenskaperna man måste kunna kräva är att produkten måste tåla tuffa väderförhållanden, det vill säga både hårda minusgrader och gassande sol. Ställ också krav på färgen och dess hållbarhet, eftersom det är vanligt att plastprodukter i dålig kvalitet blir missfärgade efter bara några år på taket.

Kontrollera även vilka garantitider som tillverkarna erbjuder. En kort garantitid tyder på att produkten kanske inte kommer att hålla, medan en längre garantiperiod tyder på det motsatta.

Lahtis bästa tips är att inspektera produkten i verkliga livet eftersom det kan vara svårt att avgöra kvaliteten från en bild eller en skärm.

- Håll i produkten och kläm på den. Känns den bra och ser den bra ut? Om produkten känns billig och alltför hård är kvaliteten inte som den ska. En alltför hård produkt är ett varningstecken. När du borrar i en billig produkt i minusgrader spricker den. En högkvalitativ plastprodukt är en aning flexibel och klarar därför temperaturväxlingar, säger Lahti.

Lahti tipsar också om att prata med andra installatörer.

- Kontakta andra i samma bransch och hör dig för hur produkterna fungerar. Hur bra håller produkterna på taket? Hur enkla och snabba var de att montera? Har det varit problem? säger Lahti.

"Inspektera produkten i verkliga livet. Det kan vara svårt att avgöra kvaliteten från en bild eller skärm."

Oförtjänt dåligt rykte

De senaste åren har plastprodukter fått ett dåligt rykte. Plast har kritiserats för bland annat miljöförstöring. Lahti anser att man drar alla plastprodukter över en kam.

- Det verkar som att folk likställer all plast med engångsartiklar eller annat skräp som flyter omkring i haven. Man måste skilja på olika sorters plaster, beakta produkters livslängd, miljöbelastningen som uppstår vid tillverkning och möjligheten att återvinna produkten. Plastprodukter av god kvalitet håller tiotals år på taket och går bra att återvinna, säger Lahti.

Plast som material är mycket hållbart och det tål syror, väderpåfrestningar och rostar inte. Det här gör att plastprodukter i god kvalitet håller längre och behöver inte bytas ut lika ofta, vilket i sin tur är bra för miljön.

Lahti tycker att man i plastdebatten ofta glömmer bort hur vanligt plastmaterial är - inte bara inom byggbranschen men inom industrin i övrigt.

- Plast används jättemycket när man bygger eftersom dess egenskaper i jämförelse med andra material är helt oslagbara. Plast är formbart, hållbart och korrosionsfritt och väger ofta lite. Plast kan användas till väldigt många olika saker och de fysikaliska egenskaperna passar för att bygga med, till exempel kan man använda det i elledningar. Plåttak målas också med en plastbaserad vätska för att det ska hålla bättre, säger Lahti.

VILPE Oy tillverkar ventilations- och takprodukter i plast.

"Folk likställer all plast med engångsartiklar eller annat skräp som flyter omkring i haven. Man måste skilja på olika sorters plaster."

